

Suomalainen sisu -juhlarahan suunnittelukilpailu

Suomen valtiovarainministeriön asettama juhlarahalautakunta järjestää valtiovarainministeriön valtuuttamana suunnittelukilpailun Suomalainen sisu -juhlarahan taiteellisen suunnittelun toteutuksesta. Aiheesta lyödään nimellisarvoiltaan 10 euron ja 20 euron hopeiset juhlarahat.

Eettinen juhlaraha Suomalainen sisu

Eettisen juhlarahan aiheena on yleisinhimillinen teema. Muista virallisista juhlarahoista poiketen eettisissä juhlarahoissa on aina esillä asia, joka ei ole historiaan sidottu.

Sisu: Silta tämän päivän ja huomisen välillä

Vuonna 2015 eettisen juhlarahan teemana on suomalainen sisu. Aihe voidaan laajemmin tarkasteltuna nähdä kuin oodina ihmisluonnon lujudelle ja sille ikiaikaiselle potentiaalille, joka meihin kätkeytyy.

Sisu on termi, jolla on erityinen paikka suomalaisten sydämissä. Se on kulttuurinen voimavara, joka on kantanut meitä vuosisatoja ja josta lähes jokainen suomalainen osaa kertoa jonkin omakohtaisen tarinan. Sisukkuus on auttanut meitä selviämään ja kukoistamaan historiallisesti vaikeina aikoina.

Sisua tarvitaan edelleen.

Vaikka sisun voidaan sanoa olevan keskeinen osa suomalaisuutta, on sen tutkiminen usein rajoittunut historian, kulttuurintutkimuksen ja suomalaisen identiteetin aihepiireihin. Sisussa on kuitenkin enemmän syvyyttä, kuin mitä ”suo, kuokka ja Jussi” -tyyppiset mielikuvat antavat olettaa. Toimintaa synnyttävän luonteensa vuoksi sisu luo uusia todellisuuksia ja luo toivoa usein miltei mahdottomilta tuntuviin tilanteisiin. Sisun uusi, poikkitieteellinen tutkimus tarkastelee sisua positiivisena psykologisena voimavarana, jonka avulla yksilö pystyy ponnistamaan yli oletettujen resurssiensa. Sisu on toiminnan tahtotila ja psyykkinen reservi, jonka

avulla yksilö rakentaa sillan reaali maailman (sen mitä koemme tässä hetkessä) ja mahdollisen todellisuuden välille (sen mitä elämä voi olla).

Sisussa piilee perustavaa laatua oleva potentiaali yksilön parhaan mahdollisen minän rakentamiseen ja vaikeuksista selviämiseen. Havainnollistavaa on ehkä sanoa, että sisu alkaa sieltä, missä sinnikkyys loppuu. Se on henkisen kestävyuden ja rikkoutumattomuuden toinen aalto sekä toiminnan ääritilanteessa mahdollistava voimavara. Sisu on tarttumista viimeiseen oljenkorteen kokosydämisellä otteella, mahdottomalta tuntuvan muuntamista mahdolliseksi, tulen tekemistä jäästä. Sisun henkeen myös kuuluu, että se mitä täytyy tehdä, tehdään vaikka näkyvissä ei olisi palkkiota tai päämäärää.

Uuden sisun tutkimuksen keskiössä on ajatus, että sisu ei ole vain jonkin tietyn maantieteellisesti määritellyn joukon geneettinen etuoikeus vaan universaali potentiaali, jonka me kaikki jaamme. Läpi kulttuurien voidaan paikantaa lukemattomia esimerkkejä sisutyypistä rohkeutta ja periksiantamattomuutta vaatineista teoista. Parhaimmillaan sisun näkeminen toisissa ihmisissä, yli kulttuurirajojen, auttaa lisäämään suvaitsevuutta ja ymmärrystä. Vaikeuksien keskellä me olemme kaikki yhtä paljaita.

Sanat ja käsitteet ovat tärkeä osa sitä työkalupakkia, jonka avulla me pyrimme ymmärtämään elämää ja sen ilmiöitä niin arjessa kuin tieteessä. Ne ohjaavat tulkintojamme, luovat merkityksiä ja rakentavat identiteettejä. Sanat ovat ajatuksia, jotka manifestoituvat tekoina. Ne synnyttävät siten potentiaalisia todellisuuksia ja edelleen konkreettisia maailmoja, joiden olemassaolosta me emme muuten tietäisi. Sisukkuus ja äärimmäisistä vastoinkäymisistä selviytyminen kutoutuvat osaksi ihmisyyden syvintä olemusta ja loistavat kuin punainen lanka läpi lajiselviytymisemme aikakirjojen. Käytäntö ja tutkimus molemmat osoittavat, että kykymme kukoistaa ei vain kärsimyksistä huolimatta, vaan niiden seurauksena, voi vaikuttaa merkittäväällä tavalla yksilön ja kokonaisen yhteisön hyvinvointiin.

Ensimmäinen juhlaraha lyötiin Helsingin kesäolympialaisten kunniaksi vuonna 1951. Olemme sen jälkeen kansakuntana tulleet pitkän matkan ja voimme olla siitä ylpeitä. Tulevaisuutemme riippuu siitä, miten me yhteisönä vastaamme uusiin haasteisiin. Sisun painaminen eettiseksi juhlarahaksi muistuttaa siitä, että meissä jokaisessa on enemmän lujuttua, hyvyyttä ja kestävyyttä, kuin mitä päällepäin näkyy. Tulevaisuus on aina ensin idea. Eettinen juhlaraha pyrkii sisun kautta antamaan osansa siihen voimaannuttavien narratiivien maailmaan, jolla on kykyä muuttaa yksilöiden ja kokonaisten kansakuntien elämää entistä parempaan suuntaan.

Maailmassa, jossa mittavasta humanitaarisesta työstä huolimatta suurin osa ihmisistä joutuu edelleen elämään jonkinasteisessa taloudellisessa, fyysisessä tai psyykkisessä ahdingossa, voi sisun kaltainen narratiivi valaa toivoa yksilön pystyvyyteen. Yksilötasolla sisu voi voimaannuttaa äärimmäisen vaikeissa tilanteissa tai kun meiltä kysytään rohkeutta seisoa oikeuksiemme puolesta. Tätä kautta se voi yhteiskunnallisella tasolla mahdollistaa lisääntyneen hyvinvoinnin ja kenties johtaa parempaan tulevaisuuteen maailmanlaajuisesti. Suurin potentiaali sisun lisäämiselle nyt ja tulevaisuudessa on siinä, että me rakennamme yhdessä kulttuurin, jossa terveen sisukasta ja yhteisöä kokonaisuudessaan voimaannuttavaa toimintaa pidetään korkeassa arvossa. Kaikki sanat eivät ole samanarvoisia ja sisu on sellainen, jossa tuntuu olevan ikiaikaista potkua ja suoranaista metafysisistä vipuvoimaa. On innostavaa ajatella, että meiltä Suomesta voidaan tarjota maailmalle sisun kaltainen lahja.

(Kirjoittanut M.S.Sc, M.A.P.P. Emilia Lahti, www.emilialahti.com)

Juhlaraha – suomalaisen arvon välittäjä

Juhlarahat ovat kauniita lahjoja, suomalaisia arvoja välittäviä muistoja ja ajastaan kertovia keräilykohteita. Juhlarahat välittävät suomalaisia arvoja, sillä juhlarahat lyödään merkittävien suomalaisten henkilöiden tai tapahtumien kunniaksi.

Jokaisesta suomalaisesta juhlarahasta julkaistaan virallinen asetus. Asetuksen myötä juhlarahat saavat virallisen asemansa eli nimellisarvonsa, mikä tekee kaikista juhlarahoista laillisia maksuvälineitä Suomessa.

Juhlarahojen myyntihinnat ovat yleensä korkeampia kuin niiden nimellisarvot. Vaikka juhlarahat ovat laillisia maksuvälineitä, ne eivät ole käyttörahoja eikä niitä siten ole tarkoitettu käytettäväksi maksuliikenteessä.

Juhlarahat lyödään Suomen Rahapajalla

Juhlarahat valmistetaan usein kullasta tai hopeasta. Laadultaan juhlarahat ovat tavallisia käyttörahoja parempia, sillä juhlarahat valmistetaan kiillotetuilla leimasimilla.

Suomen ainoa metallirahan valmistaja Suomen Rahapaja valmistaa kaikki suomalaiset juhlarahat Suomen valtiovarainministeriön tilauksesta.

Tutustu kaikkiin Suomessa lyötyihin juhlarahoihin Suomen Rahapajan verkkosivuilla www.suomenrahapaja.fi

Suunnittelukilpailun säännöt

Kilpailussa noudatetaan tässä asiakirjassa mainittuja suunnittelukilpailun sääntöjä sekä soveltuvin osin Suomen Taiteilijaseuran kuvataidekilpailujen sääntöjä. Mahdollisissa ristiriitatilanteissa noudatetaan tässä asiakirjassa mainittuja suunnittelukilpailun sääntöjä.

1. Osallistujat

Kilpailuun voivat osallistua kaikki Suomessa asuvat henkilöt.

2. Juhlarahan kuvaus

Juhlarahasta lyödään nimellisarvoltaan 10 euron ja 20 euron hopearahat.

10 euron juhlaraha lyödään 500 promillea hopeaa sisältävästä seoksesta. Rahan halkaisija on 28,5 mm ja siinä on kulutusreuna.

20 euron juhlaraha lyödään 925 promillea hopeaa sisältävästä seoksesta. Rahan halkaisija on 38,6 mm ja siinä on kulutusreuna.

3. Kilpailutyöt

Malli

Kilpailuehdotuksiin tulee sisältyä huolellisesti viimeistellyt mallit rahan kummastakin puolesta erikseen. Mallien tulee olla tehty kestävästä materiaalista ja väriltään valkoinen (esim. kipsi). Sivulla 6 esitetään rahan mallille asetettavat tekniset vaatimukset, ja sivulla 7 on kuvattuna kipsimallin mitat. Kilpailijat voivat jättää myös muuta ehdotustaan valaisevaa materiaalia (esim. sanallinen selitys esitetystä aiheesta).

Malliin on sisällytettävä seuraavat yksityiskohdat:

- teksti ”Suomalainen sisu” ”Finsk sisu”
- vuosiluku 20 15
- arvomerkitä "00 EURO" tai "00 €"
- teksti "SUOMI FINLAND"
- halkaisijaltaan 12 mm kokoinen ympyrä Suomen Rahapajan logoa varten
- taiteilijan sukunimen alkukirjain, jonka tulee mallissa olla "A"

Lisäksi malliin voi sisällyttää taiteilijan niin halutessa 12 eurotähteä.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen mukaisesti juhlarahoissa ei saa käyttää kuvia, jotka ovat samanlaisia kuin euromääräisissä käyttörahoissa.

Vaikka juhlarahojen aiheet juontavat historiasta, juhlarahat ovat oman aikansa tuotteita ja teosten tulee olla tekijänsä itsenäisiä taideteoksia.

Rahaan voidaan painaa värikuvio. Tällöin työhön voi liittää esim. paperille laaditun värillisen luonnoksen tai mainita värien käytöstä erillisessä sanallisessa selityksessä. Painotyössä voidaan käyttää neljää eri väriä. Värit voidaan painaa puhtaina väreinä tai rasterina. Värikuvio saa peittää korkeintaan 50 % rahan pinta-alasta ja se voidaan tehdä ainoastaan rahan toiselle puolelle.

Piirroskuva

Kilpailijoiden tulee lisäksi laatia virallista asetusta varten mustavalkoinen piirroskuva (ns. ”asetuskuva”) tietokoneella tai mustalla kynällä (kärki n. 0,5 mm) rahan molemmista puolista siten, että ne ovat rinnakkain samalla A4-kokoisella valkoisella paperiarkilla. Rahan halkaisijan tulee piirroksessa olla 12 cm. Arvomerkin ”00 EURO” tai ”00 €” sisältävän puolen tulee olla arkin oikealla puolella. Piirroksesta tulee käydä ilmi kaikki oleelliset elementit ja yksityiskohdat teksteineen ilman varjostuksia ns. viivapiirroksena. Sivulla 7 on esimerkki piirroskuvasta. Piirroskuva ei vaikuta kilpailutyön arvosteluun.

4. Kilpailuehdotusten nimeäminen ja yhteystiedot

Kilpailuehdotukset on varustettava nimimerkillä ja mukaan on liitettävä samalla tunnuksella varustettu suljettu kirjekuori, joka sisältää tekijän yhteystiedot (nimi, osoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite).

5. Muut säännöt

Kilpailuehdotukset eivät saa olla aikaisemmin julkistettuja. Jos kilpailuehdotuksessa käytetään aiheena tekijänoikeudenalaisia teoksia tai niiden osia, tulee kilpailuehdotukseen liittää selvitys käytettyjen teoksien alkuperästä sekä todistus siitä, että teoksen käytölle on lupa. Kilpailuehdotuksen tekijä vastaa itse mahdollisista tekijänoikeusmaksuista.

Se taiteilija, jonka ehdotus valitaan toteutettavaksi, sitoutuu samalla viimeistelemään mallit rahan lyöntivaatimusten mukaisiksi sekä luovuttamaan mallit ja ehdotukseen liittyvät oikeudet valtiolle.

Muut palkitut kilpailijat säilyttävät oikeutensa ehdotuksiinsa, mutta luovuttavat mallit Suomen Rahapaja Oy:lle ilman eri korvausta.

Osallistuessaan kilpailuun ehdotuksen jättäjä samalla hyväksyy tämän kilpailuohjelman määräykset.

6. Palkinnot

Kilpailussa jaetaan seuraavat palkinnot:

- Ensimmäinen palkinto, toteutettava työ: 6 000 euroa
- Toinen palkinto: 3 000 euroa
- Kolmas palkinto: 2 000 euroa

Lisäksi tunnustuspalkintoihin varataan 2 x 1 200 euroa. Palkintolautakunta voi yksimielisellä päätöksellään jakaa palkintosumman toisinkin.

Palkintosummat ovat saajilleen veronalaista tuloa.

7. Kilpailuaika

Kilpailuaika päättyy perjantaina 16.1.2015 klo 16.00, johon mennessä kilpailuehdotukset on toimitettava Suomen Rahapaja Oy:n toimistolle

Suokallionkuja 4, 01740 Vantaa. Työt voi toimittaa joko postitse tai tuoda pääovelle, jossa niitä otetaan vastaan arkipäivisin klo 8:00-16:00.

8. Kilpailun tuomaristo

Palkintolautakunnan muodostavat seuraavat henkilöt:

- Juhlarahalautakunta:
  - Tapio Yli-Viikari, professori, Aalto-yliopisto (pj)
  - Marja Kirppu, erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö (varapj)
  - Heikki Malme, taidehistorioitsija, FM
  - Päivi Heikkinen, osastopäällikkö, Suomen Pankki
  - Henna Karjalainen, viestintäjohtaja, Suomen Rahapaja Oy
- Taiteilijajärjestön nimeämä edustaja
- Asiantuntijajäsen

Palkintolautakunnan sihteeri on Jatta Nylund Suomen Rahapaja Oy:stä.

9. Tulosten julkistaminen

Kilpailun tultua ratkaistuksi, tulos julkistetaan ja palkitut kilpailuehdotukset ovat nähtävissä Suomen Rahapaja Oy:n toimistolla arkisin klo 8-17:00.

Vierailusta tulee ilmoittaa etukäteen jatta.nylund@mint.fi ja vierailijan tulee esittää henkilöllisyystodistus saapuessaan.

10. Kilpailutöiden palautus

Palkitsematta jääneitä kilpailutöitä säilytetään 2 kk kilpailun päättymisestä, jonka jälkeen ne automaattisesti hävitetään, mikäli kilpailijat eivät ole niitä noutaneet Suomen Rahapajalta. Kilpailuehdotusten noutamisesta tulee sopia etukäteen juhlarahalautakunnan sihteerin Jatta Nylundin kanssa.

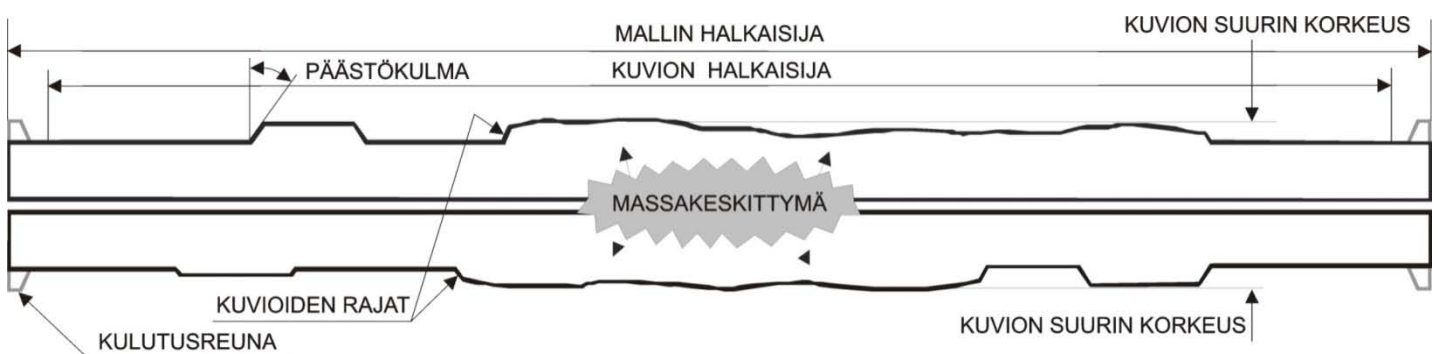
11. Lisätiedot

- Suomen Rahapajan pääsuunnittelija Erkki Vainio
puh. (09) 8943 4351, sähköposti erkki.vainio@mint.fi
- Juhlarahalautakunnan sihteeri Jatta Nylund
puh. (09) 894 31, sähköposti jatta.nylund@mint.fi

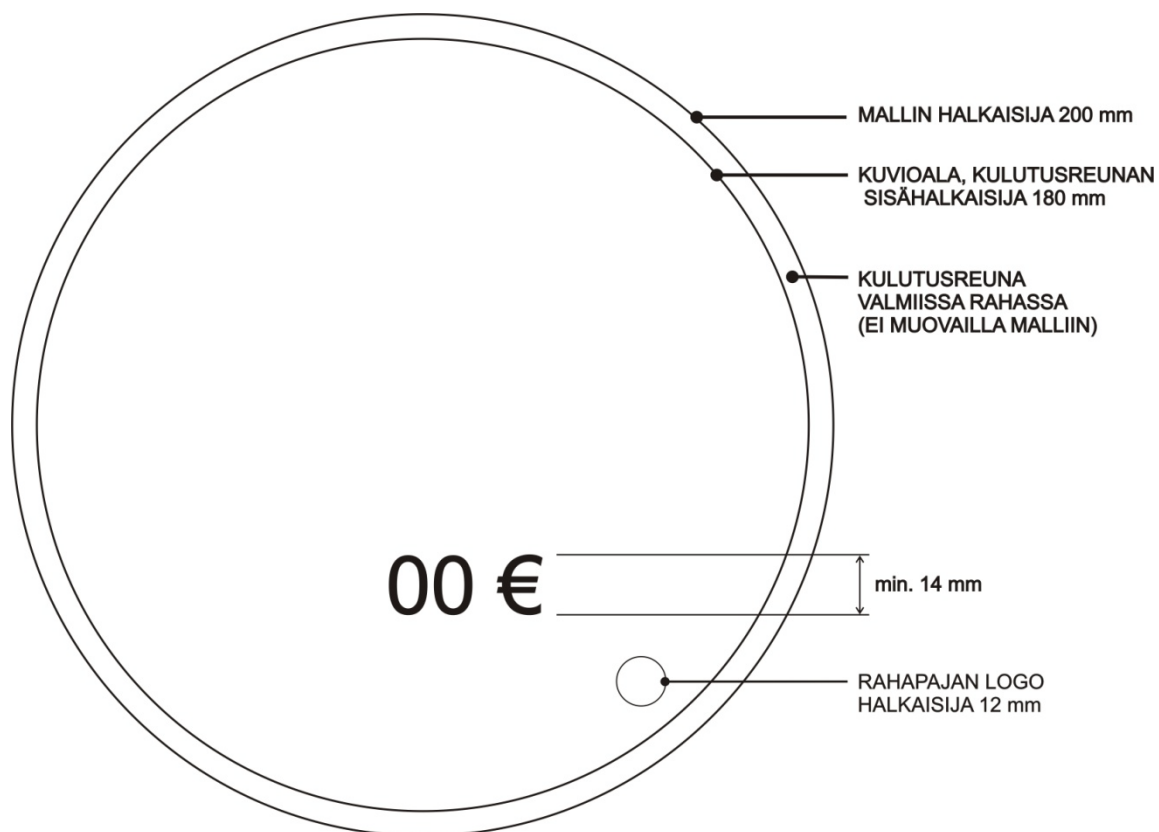
Hopeisen juhlarahan mallin tekniset vaatimukset

1. Malli tehdään kestävästä materiaalista ja sen tulee olla väriltään valkoinen (esim. kipsi).
2. Mallin halkaisija on n. 200 mm.
3. Rahan kuvio tulee sommitella mallin sisäpuolelle, jonka halkaisija on n. 180 mm.
4. Malliin ei saa tehdä kynällä merkintöjä.
5. Kuvion suurin korkeus peruspinnasta on 2,5 mm. Ohuiden kohtien (köydet tms.) korkeus saa kuitenkin olla enintään 0,2 kertaa kuvion leveys peruspinnasta.
6. Molemminpuolista korkeaa kuviota tulisi välttää (katso piirroksessa kohta ”Massakeskittymä”).
7. Päästökulma on vähintään 25 astetta pystysuorasta.
8. Arvomerkinnän numeroiden ja kirjainten korkeuden tulee olla vähintään 14 mm.
9. Kuvioiden rajojen tulee olla selvät.
10. Malliin voi halutessaan tehdä kulutusreunan.

Alla olevassa kuvassa mallit on esitetty ”selät vastakkain”, jotta kuvioiden sijainti rahassa olisi havainnollinen.

Kipsimallin mitat

Mallin viivapiirros

Esimerkki: "Hella Wuolijoki ja tasa-arvo" -juhlaraaha, julkaisuvuosi 2011, nimellisarvo 10 euroa

